

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle 10.3.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö / hallitussihteeri Matti Sillanmäki

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 8 ja 9 §:n sekä ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 12/2016 vp)

Opetushallitus on 8.3.2016 jättänyt sivistysvaliokunnalle asiantuntijalausuntonsa liittyen hallituksen esitykseen 12/2016 vp. Vastineena Opetushallituksen lausuntoon esitetään seuraavaa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmaan kuuluu julkisten palvelujen ja hallinnon sisäisten prosessien digitalisoinnin edistäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus valmistelevat yhdessä hallinnonalan valtakunnallisten rekisterien ja rekisterilainsäädännön uudistusta. Kansallisten opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitetyn integraatiopalvelun (Koski) on tarkoitus muodostua olemassa olevista (opiskelijavalintarekisteri, ylioppilastutkintorekisteri, korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto) ja uusista perustettavista rekistereistä (perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus). Koski-kokonaisuuteen on tarkoitus koota tieto oppijan todennetusta osaamisesta, yksittäisestä opintosuorituksesta tutkintotasoon asti, sekä opinto-oikeuksista. Tämä helpottaisi ja sujuvoittaisi asiointia sekä vähentäisi eri hallinnonalojen päällekkäistä virkатыötä. Kansalaiset ja viranomaiset saisivat tarvitsemansa tiedot luotettavasti yhdestä paikasta. Kosken tavoitteena on pienentää tietojärjestelmien ylläpitokustannuksia. Tiedot kerätään suoraan opetuksen ja koulutuksen järjestäjiltä niiden opintohallintojärjestelmistä. Palvelun on tarkoitus olla täydessä laajuudessaan käytettävissä vuonna 2019.

Hallituksen esityksessä 12/2016 vp ylioppilastutkintorekisterin tietosisältöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylioppilastutkintoon kuuluvien kokeiden koevastaukset ja niihin liittyvät arvostelumerkinnot tulevat rekisteriin talletettaviksi. Hallituksen esityksellä ei tavoitella ylioppilastutkintorekisterin tietosisältöön muita sisällöllisiä muutoksia. Muilta osin on kyse voimassa olevan lain sanamuotojen täsmentämisestä ja tietosisällöstä, joka jo nykyisin tallennetaan ylioppilastutkintorekisteriin. Tämän vuoksi muutoksilla ei myöskään ole taloudellisia vaikutuksia. Esityksessä tarkoitettujen lakimuutosten on tarpeen tulla voimaan 1.8.2016, koska sähköiset ylioppilaskokeet käynnistyvät syksyllä 2016.

Ylioppilastutkintolautakunnan tiedossa on oltava, onko kokelas oikeutettu osallistumaan kokeeseen, johon hän on ilmoittautunut. Lisäksi lautakunnan tiedossa on oltava se, voidaanko kokelaalle myöntää ylioppilastutkinto. Siitä, kenellä on oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ja tutkintoon kuuluviin kokeisiin, säädetään lukiolaissa (628/1998) ja ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005). Kokelaan pohjakoulutus voi olla lukion oppimäärä tai ammatillinen tutkinto. Ylioppilastutkintotodistus annetaan kokelaalle, joka on laissa säädetyllä tavalla suorittanut ylioppilastutkinnon ja vaadittavan pohjakoulutuksen. Tutkintoon kuuluvaan kokeeseen osallistuminen puolestaan pääsääntöisesti edellyttää, että kokelas on opiskellut tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit kyseisessä aineessa.

Ylioppilastutkinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (915/2005) 15 §:n mukaan rehtori ilmoittaa kullakin tutkintokerralla ylioppilastutkintolautakunnan määräämään ajankohtaan mennessä lautakunnalle ne kokelaat, joilla ei ole oikeutta osallistua kokeeseen, johon he ovat ilmoittautuneet. Lisäksi rehtori ilmoittaa kullakin tutkintokerralla ylioppilastutkintolautakunnalle lautakunnan määräämään ajankohtaan

mennessä ne kokelaat, joille ei anneta lukion päättötodistusta eikä todistusta ammatillisen tutkinnon suorittamisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy Opetushallituksen näkemykseen siitä, että rekisteriuudistuksissa on tärkeää huolehtia siitä, että säädöksissä ja tietojärjestelmissä ei ole tietosisältöjen osalta tarpeetonta päällekkäisyyttä. Koski-lainsäädännön valmistelun yhteydessä arvioidaan rekisterien tietosisältö ja kokonaisuus, mukaan lukien ylioppilastutkintorekisteriä koskevat säännökset ja niiden asema osana hallinnonalan rekisterilainsäädännön kokonaisuutta. Ennen rekisterilainsäädännön uudistuksia kuitenkin toimitaan olemassa olevin menettelyin.